

PIEMONTESE

ŠLECHTITELSKÝ PROGRAM

Šlechtitelský program plemene piemontese

Na základě ustanovení Zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) došlo k přenesení odpovědnosti za realizaci šlechtění na uznaná chovatelská sdružení. Novelou Zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění zákona č. 3/2019 Sb., ze dne 25. 1.2019 došlo k souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1012 o zootechnických a genealogických podmínkách pro plemenitbu čistokrevných plemenných zvířat (dále jen „nařízení“). Přijetí zákona č. 3/2019 Sb. si vyžádalo úpravu šlechtitelského programu tak, aby byl v souladu s výše uvedenými předpisy. Nedílnou součástí tohoto ŠP je Řád plemenné knihy a respektují ho stanovy a metodiky Českého svazu chovatelů masného skotu, z. s. (dále jen „ČSCHMS“) viz bod 11. (Obecná ustanovení) tohoto ŠP.

1. Historie a základní charakteristika plemene

Piemontský skot pochází ze severozápadní části Itálie – z podhůří Savojských Alp z oblasti označované jako Piemonte – což mu dalo jeho název. Předpokládá se, že toto plemeno pochází ze starověkého aurochského skotu a pákistánského skotu zebu. Piemontské plemeno je typickým představitelem masného skotu s výrazným osvalením a jemnou kostrou. Plemeno původně s trojstrannou užitkovostí mléko-maso-tah je od dvacátých let dvacátého století šlechtěno na masnou užitkovost. Tento proces je intenzivní zejména v posledních šedesáti letech, kdy byla ustavena Národní asociace chovatelů piemontského skotu (ANABORAPI), která od roku 1960 vede plemennou knihu a je garantem plemenářské práce.

Plemeno je středního tělesného rámce s hmotností dospělých krav kolem 600 kg a dospělých býků kolem 900 kg. Je požadována jemná kostra a kůže v kombinaci s výrazným osvalením.

Vyžadována je pevná, ale jemná konstituce vyjádřená dobrou adaptací zvířat na různá prostředí, vynikající pastevní schopností, nenáročností na chovatelské podmínky a vysokou konverzí objemných krmiv. U plemenic je požadována dobrá plodnost, která je dána snadností telení a mateřskými vlastnostmi, v kombinaci s dlouhověkostí (10 i více telat za život). První telení ve věku 25 - 30 měsíců. U plemeníků je požadována dobrá plodnost daná počtem narozených telat v kombinaci se snadnými porody. Zvířata mají živý temperament, bez agresivních projevů v chování.

Jatečná zvířata dosahují solidních přírůstků, při vysoké jatečné výtěžnosti (u býků nad 65 %, u jalovic a kříženců – býků nad 60 %, u krav nad 55 %). Jatečně opracovaná těla se vyznačují nízkým podílem tuku a kostí a naopak nadprůměrným podílem „zadního“ masa. Maso je charakteristické chuti, libové a jemné.

2. Světové trendy a směry šlechtění

Leadrem ve šlechtění plemene je země původu Itálie, na kterou je česká populace velmi úzce navázána, a tudíž ŠP musí logicky, alespoň rámcově respektovat trendy země původu. V Itálii je piemontese jednoznačně nejpočetnějším masným plemenem.

V roce 2018 bylo v plemenné knize v zemi původu evidováno 132.003 krav a 2.385 býků. Vývoj počtu zapojených zvířat má vzestupnou tendenci a od roku 1995 do roku 2018 se zvýšil počet zapojených krav o 20 %. Krávy zapsané v plemenné knize jsou chovány u 4.350 chovatelů a průměrná velikost stáda je cca 30 krav (velikost průměrného stáda je za posledních 10 let stabilní). Pozitivním trendem zvyšování procenta čistokrevných krav v PK, které dnes činí 93,68 % (proti 84,97 v roce 2013)

Šlechtitelský program je centrálně řízen, plemenné hodnoty vypočítává pro všechna zvířata ANABORAPI. Šlechtitelská práce přímo na farmách je velmi liberální a v zásadě stačí pro zápis býků i plemenic do plemenné knihy pouze shoda se standardem. Naopak selekční program pro výběr inseminačních býků, kteří zásadně ovlivňují populaci je velmi intenzivní.

Z údajů získávaných asociací při kontrole užitekosti (na chovech i v testační stáji) je největší váha přikládána následujícím vlastnostem (dle pořadí důležitosti):

- Maternální index
 - Snadnost telení dcer (30 % býci, 32 % plemence)
 - Osvalení (25 % býci, 18 % plemence)
 - Růstová schopnost (20 % býci, 14 % plemence)
 - Snadnost telení (18 % u obou pohlaví)
 - Temperament (pouze u býků 5%)
 - Končetiny (2 % u obou pohlaví)
- Přímě indexy
 - Snadnost telení (36% býci, 38 % plemence)
 - Osvalení (25 % býci, 18 % plemence)
 - Růstová schopnost (20 % býci, 14 % plemence)
 - Snadnost telení (18 % u obou pohlaví)
 - Temperament (pouze u býků 5%)
 - Končetiny (2 % u obou pohlaví)

Proti minulým obdobím, je výrazně větší pozornost věnována temperamentu (hodnoceno pouze ve standartních podmínkách testační stáje). Snížil se tlak na končetiny (z 6 % na 2 %).

V některých populacích plemene je patrná snaha o rozvoj bezrohých programů. Umožňují to zejména zmíněné pokroky v popisu genotypu zvířat, protože fenotypový projev bezrohosti je u plemene částečně ovlivňován geny plemene zebu.

Jedním z nejnovějších trendů ve šlechtění masného skotu je využití genomických údajů jedinců – SNP profilu. Genomické údaje jsou využívány především k ověření původu jedinců a zpřesnění předpovědi genetického potenciálu zvířat (plemenných hodnot). Česká republika je od roku 2013 zapojena do mezinárodní genetické testace (v rámci projektu Interbeef), díky které je možné přímé porovnání jedinců se zohledněním chovatelské úrovně země původu.

3. Vývoj stavů v ČR

Chov plemene piemontese (zkr. PI, v rámci KUMP a ústřední evidence P) byl v ČR založen v roce 1993. Stáda byla v převážné míře zajištěna importem jalovic z Itálie a částečně také z Holandska a Německa (reimport z Itálie) a Dánska. Chov se ale začal intenzivněji rozvíjet až po roce 2000, neboť v minulém období se u většiny zvířat prováděly výplachy pro získání embryí.

4. Chovný cíl a standart plemene

4.1. Chovný cíl

Chovný cíl je vyjádřením požadovaného rozvoje plemene, ke kterému by měla směřovat realizace šlechtitelského a selekčního programu.

V obecné rovině je snahou produkovat velmi dobře osvalení zvířata s jatečnou výtečností u býků kolem 70 %. S úrovní celoživotního přírůstku nad 1350 g. JUT je u obou pohlaví charakteristické vysokým podílem hodnotných jatečných partií a nízkým protučněním. Je třeba zabránit nadměrnému zvětšování tělesného rámce ve snaze zvýšit denní přírůstky. Stejně tak je třeba věnovat pozornost jemnosti kostry a kůže.

V mateřské populaci je vyžadována dobrá plodnost a snadné telení. Preferovány jsou plemenice dlouhověké s odpovídající mléčností a dobrými mateřskými vlastnostmi. Zvířata se vyznačují pevnou, ale jemnou konstitucí, pevným zdravím a dobrou schopností adaptovat se jak na extenzivní podmínky výživy, tak na intenzivní dokrm. Z chovu budou negativně selektována zvířata s neodpovídajícím temperamentem.

Sleduje se výskyt dědičných vad a standart plemene definuje, které jsou nežádoucí a které limitní pro zápis do plemenné knihy. Na základě rozvoje nových genetických metod je žádoucí pracovat s genetickou bezrohostí.

Vhodnost a doporučení zvířat do dalšího chovu bude probíhat na základě všech dostupných informací. Zejména z informací o rodičích, z vlastní užitkovosti zvířat, z užitkovosti potomstva (kontrola dědičnosti), z genomických informací.

4.2. Základní ukazatele chovného cíle

4.2.1. Ukazatele reprodukce

Dobrá reprodukce a plodnost je u všech masných plemen skotu rozhodujícím předpokladem ekonomiky chovu. Na jejích výsledcích vyjádřených v konečné fázi počtem živě narozených telat se podílejí stejnou měrou obě pohlaví, tedy jak plemenice tak plemenici. Objektivním kritériem hodnocení plodnosti je především počet zabřezlých plemenic a počet živě narozených telat na 100 krav základního stáda. Kromě genetických předpokladů je však reprodukce v nemalé míře ovlivněna i dalšími činiteli jako je zdravotní stav, úroveň výživy zvířat a způsob jejich odchovu. K zajištění dostatečného počtu zvířat pro účely čistokrevné plemenitby i užitkového křížení je nezbytné využívat všechny dostupné způsoby reprodukce, které vyhovují systému chovu masných plemen.

4.2.1.1. Plemenice

- počet odchovaných telat na 100 krav základního stáda – 95 ks telat

- hodnocení obtížnosti porodů vyjádřené procentem snadných porodů podle platné Metodiky kontroly užítkovosti skotu bez tržní produkce mléka (dále jen „Metodiky KUMP“) – 85 % u prvotetek a 95 % u krav.
- věk plemence při 1. otelení - 25 až 35 měsíců
- průměrné mezidobí – 360 až 400 dnů, při hodnocení tohoto ukazatele je třeba zohlednit využití embryotransferu
- pořadí otelení by mělo odpovídat věku plemence
- dlouhověkost
- odpovídající mléčnost, dobré mateřské vlastnosti, klidný temperament

4.2.1.2. Plemenní býci

- býci v přirozené plemenitbě - dle počtu březích plemenic v závislosti na délce připouštěcího období a počtu krav ve skupině – 90 % březích plemenic (1 býk na 30 ks po dva říjové cykly)
- hodnocení průběhu porodu a hmotnosti telat při narození – na základě výsledků KUMP – 85 % snadných porodů u prvotetek a 95 % snadných porodů u krav

4.2.2. Ukazatele růstové schopnosti

Kontrola užítkovosti masných plemen je základním prostředkem při šlechtění piemontského skotu a zajišťuje důsledné naplnění selekčního programu. Systém zjišťování hmotností je prováděn na základě Metodiky KUMP.

- hodnocení růstové schopnosti telat*** – hmotnost při narození, ve 120, 210 a 365 dnech věku, u býků v odchovu (OPB nebo OCH) hmotnost na konci testu (odchovu)
- hodnocení růstové schopnosti krav a býků*** – provádí se v termínech hodnocení exteriéru dle bodu 4.3 a vyhodnocuje se dle tabulkové přílohy ŠP – cílem je dosažení 8 a více bodů (viz bod 4.5. Parametry chovného cíle)
- výkrmová schopnost a jatečné výsledky*** - pro hodnocení tohoto ukazatele je třeba využívat výsledky porážek a klasifikace zvířat pomocí SEUROP a jejich evidence v rámci ústřední evidence

4.3. Hodnocení exteriéru

Hodnocení zevnějšku je prováděno inspektory ČSCHMS podle Metodiky popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu (dále jen „Metodiky popisu“) a je evidováno v databázi KUMP ČSCHMS. S výsledkem hodnocení zvířete je chovatel seznamován prostřednictvím tiskové sestavy, která obsahuje identifikační údaje zvířete a chovatele, bodové hodnocení jedince, výšku v kříži, hmotnost v den vážení, jméno hodnotitele a datum provádění bonitace. Hlavním selekčním kritériem při posuzování exteriéru u piemontského skotu jsou znaky plemene vymezené plemenným standardem. Při vlastním hodnocení bude zvlášť silný důraz kladen především na parametry tělesného rámce, tělesné stavby, užítkového typu a osvalení.

Součástí lineárního hodnocení zevnějšku je v příloze ŠP (v tabulkové části za textem) bodové hodnocení výšky v kříži a hmotnosti pro všechny věkové kategorie.

4.3.1. Hodnoceny jsou tyto kategorie (ve věku)

Telata – ve věku 171 až 290 dní

Jalovice ve věku nad 2 roky (toto hodnocení je volitelné a nahrazuje hodnocení krav po 1. otelení)

Krávy – po 1. a 3. otelení (ve výjimečných případech na žádost chovatele i v jiném období)

Plemenní býci - při základním výběru (do plemenitby)

- ve věku tří a pěti let, včetně importovaných

Při hodnocení se objektivně hodnotí variabilita daného znaku v rámci plemene i s ohledem na věk zvířete. Zjištěné vady exteriéru jsou zaznamenávány.

4.4. Standart plemene

Zbarvení u býků od světle plavého až po šedé s možným výrazným černým zbarvením na hlavě kolem očí, na krku, plecích, zádi a na končetinách. Krávy jsou od bílých až po světle plavé, telata se rodí sytě plavá až nahnědlá.

Sliznice narůžovělé beze skvrn.

Hlava u býků výrazná, krátká a mohutná. U krav jemná, dlouhá a úzká. Čelo je rovné, uši střední, mulec je tmavě pigmentován, široký s výraznými nozdrami. Sliznice jazyka je narůžovělá s možným šedým až s namodralým nádechem.

Rohy krátké, rovné, směřující do stran, do 20 měsíců tmavé u starších zvířat na bázi nažloutlé s černou špičkou. Pokud se v populaci PI vyskytnou zvířata geneticky bezrohá, budou označována „P“ („PP“ homozygotně bezrohá) a s volnými rohy „V“ ve jméně. Bude-li jeden z rodičů geneticky bezrohý, ověří se bezrohost potomka ve vyjmenovaných případech testováním (plemenní býci vždy pokud jsou deklarováni jako bezrozí, plemence při první změně majitele pokud jsou deklarovány jako bezrohé). Zvířata testovaná na bezrohost budou mít za označením uvedenou hvězdičku (např. P*).

Oči velké s výraznou černou duhovkou.

Krk relativně dlouhý, u samců výrazně osvalený, se středně velkým lalokem.

Hrud' hluboká a široká s dobře osvalenou plecí a pevně vázanou lopatkou.

Hřbet' dlouhý a rovný, pevně vázaný s hrudí, bedra jsou široká a prostorná. Spodní linie břicha je rovnoběžná se hřbetem.

Zád' široká s výraznou hlubokou a širokou kýtou u býků a širokou pánví u krav.

Ocas rovně nasazen, dlouhý, rovný s černě zbarvenými žíněmi na konci.

Končetiny suché a jemné, se středně dlouhou holení a korektním postojem. U hrudních končetin je přípustný mírně rozevřený postoj. Paznehty bez defektů, černě pigmentované.

Kůže jemná a elastická.

4.4.1. Vylučující znaky pro zápis do plemenné knihy

- atypické zbarvení kůže
- velmi těžká hlava
- silně vyjádřený „kapří“ hřbet
- silně zdvižená záď
- silný x-ovitý nebo sudovitý postoj končetin, extrémní zaúhlení končetin
- velmi dlouhá, měkká spěnka („medvědí postoj“)
- velmi úzký, ostrý kohoutek, velmi úzká bedra, slabě osvalená záď (boční i zadní pohled)
- hrubá a těžká kostra
- tlustá, hrubá neelastická kůže
- genetické vady – *Macroglossia*, *Arthrogryposis: depigmentace (jazyk a patro)*, *Monorchidismus*, *Kryptorchidismus*
- výrazné vady mechaniky pohybu

Jako nežádoucí jsou identifikovány následující vady, které sice nevylučují zvíře z chovu, ale snižují jeho chovnou hodnotu:

- extrémně dlouhá nebo úzká hlava
- extrémně úzká, krátká nebo sražená pánev
- sudovitý nebo x-ovitý postoj končetin
- velmi nepravidelné nebo atrofované struky, přídavné struky

4.5. Parametry chovného cíle

Kategorie	Hmotnost ve věku (kg)		Výška v kříži (cm) ve věku 365 dnů
	210 dnů	365 dnů	
Býčci	320	500	127
Jalovičky	250	340	121
Kategorie - věk		Hmotnost (kg)	Výška v kříži (cm)
Plemenice - 24 měsíců		475	137
Krávy - 60 měsíců		670	141
Plemenní býci - 36 měsíců		940	139

5. Selekční program

Selekční program je soubor opatření, který má za cíl, na základě objektivně zjištěných vlastností zevnějšku, růstové schopnosti a užitkových vlastností, vybírat pro plemnitbu přednostně ta zvířata, jejichž uplatnění v populaci směřuje k naplnění chovného cíle. Jelikož se populace jako celek vyvíjí, mění se průběžně i konkrétní požadavky selekčního programu.

5.1. Matky býků

Vybrané matky býků musí tvořit elitní skupinu odpovídající kvalitativnímu vrcholu celé populace zvířat charakterizovanou vysokou typologickou vyrovnaností a špičkovou úrovní vlastní užitkovosti. Chov a výběr matek plemenných býků je prováděn v chovech s čistokrevnou plemnitbou zapojených do kontroly užitkovosti masného skotu stupně „A“. Plemenice musí být zapsaná do hlavního oddílu plemenné knihy „A“. Hlavními kritérii výběru jsou především vlastní výsledky v oblasti reprodukce, vlastní masné užitkovosti dané vlastní růstovou schopností a vlastní plemennou hodnotou pro tuto vlastnost a znaky exteriéru. Za matky plemenných býků budou vybírány pouze krávy s odpovídající plodností, dobrými mateřskými vlastnostmi a se známým původem. Pro výběr matek plemenných býků je vodítkem plemenná hodnota (PH). Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemenné hodnoty, stanoví s dostatečným předstihem Rada plemenné knihy piemontese (dále jen Rada PK) a to na základě průměrných výsledků populace. Zařazení plemenice do kategorie matek býků není trvalého rázu a bude upřesňováno podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemenice mezi matky býků Rada PK.

5.1.1. Obecné podmínky pro výběr matek býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle „A“, třídy I případně II (viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK)*
- *dobrý zdravotní stav*

5.2. Otcové býků

Tito býci budou používáni především pro záměrné připaraování na matky plemenných býků, kde hlavním úkolem bude produkce mladých zvířat se špičkovými vlastnostmi v oblasti masné užitkovosti a exteriéru. Zařazení býka do kategorie otce býků není trvalého charakteru a bude se upřesňovat podle výsledků zjišťovaných v kontrole užitkovosti. Příslušná kritéria selekce pro všechny rozhodující oblasti, tj. reprodukci, lineární hodnocení zevnějšku a plemennou hodnotu stanoví Rada PK a to na základě průměrných výsledků populace. Jedná se o býky zařazené do hlavního oddílu plemenné knihy „A“, s výjimkou býků zařazených do třídy III. Ve sporných případech rozhoduje o zařazení plemeníka mezi otce býků Rada PK.

5.2.1. Obecné podmínky pro výběr otců býků

- *zápis do plemenné knihy v oddíle „A“, třída I a II (viz kritéria pro naskladnění býčků do odchovu stanovených Radou PK)*
- *dobrý zdravotní stav*

5.2.2. Výběr otců býků je zajišťován z

- *býků inseminačních*
- *býků z přirozené plemenitby*

6. Produkce a výběr býků do plemenitby

6.1. Odchov plemenných býčků

Odchov mladých plemenných býků probíhá na uznaném testačním zařízení (Odchovně plemenných býků, dále jen OPB), které je na seznamu vyhlášeném Grémiem rad PK dotčených plemen, který je přílohou ŠP, nebo v odchovu u chovatele (OCH). Kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhláší každoročně Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS na základě výsledků populace. Provoz a podmínky odchovu na OPB a OCH se řídí dle Metodiky pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu (dále jen „Metodika odchovu“).

6.1.1. Obecné podmínky pro výběr býčka do odchovu

- Pochází od rodičů z chovů zapojených do KUMP stupně „A“
- Otec a matka plní podmínky vyhlášené Radou PK
- Býček splňuje kritéria pro výběr býčků do odchovu vyhlášená Radou PK
- Má ověřen původ v souladu s platnou legislativou
- Splňuje standard plemene

6.1.2. Odchov a zkoušky vlastní růstové schopnosti býků

6.1.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

Cílem odchovu plemenných býčků na OPB je testace jejich vlastní užitkovosti za standardních podmínek, které se řídí Metodikou odchovu. Zpracování a vyhodnocování výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výsledky zkoušek vlastní užitkovosti jsou podkladem pro selekci. Po ukončení testu vlastní užitkovosti jsou býci předvedeni před komisí k tzv. základnímu výběru, tzn. výběru do plemenitby (způsob a kritéria viz bod 6.3.). Základní výběry býků probíhají zpravidla na OPB.

6.1.2.2. Odchov u chovatele (OCH)

Chovatel má možnost býčka z vlastního chovu odchovat na svém hospodářství, tzn. mimo testační zařízení. Při tomto systému není sledován přírůstek v období testu, ale pouze přírůstek od narození. Takto odchovaní býčci jsou při výběru do plemenitby předvedeni před komisí k tzv. základnímu výběru (způsob a kritéria viz bod 6.3.) buď přímo na chovu, na kterém se narodili, nebo případně na chovném svodu. Základní podmínky pro přihlášení býčka na svod řeší Metodika odchovu. Zpracování a vyhodnocování výsledku odchovu je prováděno centrálně. Výběry býků u chovatele se řídí pokyny, které pro každý rok vydává ČSCHMS ve spolupráci s Radou PK.

6.2. Selekční kritéria pro výběr býků do plemenitby

6.2.1. Odchov na uznaném testačním zařízení (OPB)

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria (včetně podmínek pro výsledek výběru) upřesňuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS

6.2.2. Odchov u chovatele (OCH)

- býček musí odpovídat požadavkům standardu plemene
- selekční kritéria (včetně podmínek pro výsledek výběru) upřesňuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS

6.2.3. Import býka ze zahraničí

Původ býka musí být doložen dle platné legislativy. Pro zařazení býka do plemenitby v ČR musí být plemník ohodnocen a vybrán komisí (viz bod 6.3.). Býček musí odpovídat standardům plemene a splňovat podmínky pro výběr býků do plemenitby, které stanovuje Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS.

6.3. Způsob a kritéria pro hodnocení a výběr býků do plemenitby

Býci jsou vybíráni komisí složenou z delegovaných zástupců ČSCHMS a Klubu chovatelů plemene piemontese. Členy komise navrhuje a schvaluje Rada PK. Ve sporných případech rozhodnutí výběrové komise se postupuje dle schváleného reklamačního řádu ČSCHMS. O každém výběru je vyhotoven tzv. Výběrový protokol, který obsahuje:

- místo a datum výběru
- datum narození
- chovatel a majitel býka
- seznam členů komise
- identifikační údaje býka
- výsledek lineárního popisu a hodnocení zevnějšku vč. záznamu o exteriérových vadách
- výsledek výběru:

1. Vybrán - do „Inseminace a přirozené plemenitby“

Při hodnocení exteriéru při základním výběru je požadována minimální hodnota 6 bodů v každém z 10 hodnocených ukazatelů (povoleno 1 x 5 bodů za velikost těla). V odůvodněných případech může udělit výjimku Rada PK.

- do „Přirozené plemenitby“

Ve všech ostatních případech, kdy není splněna podmínka dle bodu 1.

2. Odročen

3. Vyřazen nebo vyřazen před základním výběrem (nevybrán do plemenitby)

- alfanumerické označení plemenného býka (linie a číslo v rámci ústředního registru plemeníků) je přiděleno po nahlášení do Ústřední evidence skotu (linie se přiděluje dle výsledku hodnocení zvířete při základním výběru)
- případně další údaje v souladu s platnou legislativou

7. Testování a posuzování (KUMP)

Testování a posuzování užitkových vlastností je prováděno dle Metodiky KUMP, která respektuje postupy a doporučení definované mezinárodní organizací pro kontrolu užitkovosti ICAR (The International Committee for Animal Recording). Hodnocení exteriéru je prováděno dle Metodiky popisu. Základní metodické postupy testování a posuzování i odhadu plemenné hodnoty se řídí dle platné legislativy. Zjišťování údajů a sběr dat zajišťují inspektoři ČSCHMS, kteří jsou k této činnosti odborně způsobilí v souladu s požadavky § 30 zákona. Zpracování dat a zveřejňování výsledků zajišťuje ČSCHMS ve spolupráci s pověřenou osobou.

8. Plemenné hodnoty

Odhad plemenné hodnoty je prováděn pomocí víceznakového animal modelu (individuální model jedince). Podle naměřených hodnot v KUMP je souběžně stanovena plemenná hodnota pro přímý efekt, plemenná hodnota pro maternální efekt a u krav hodnota pro trvalé mateřské prostředí. Vzhledem k tomu, že v kontrole užitkovosti jsou v jednotlivých chovech podchyceni jak kříženci s masnými plemeny, tak i masná plemena, tvoří si tyto jedinci navzájem vrstevníky. Odhad plemenné hodnoty je proto prováděn se zohledněním plemene a heterozního efektu. Způsob, systém a počet vyhodnocovaných ukazatelů v rámci výpočtu plemenných hodnot se může měnit a doplňovat s ohledem na požadavky respektující šlechtitelské postupy definované tímto ŠP.

8.1. Hodnocené vlastnosti

- průběh porodu
- hmotnost při narození
- hmotnost ve věku 120 dnů
- hmotnost ve věku 210 dnů
- hmotnost ve věku 365 dnů
- přírůstek v testu (u býků na OPB)
- přírůstek od narození
- lineární popis a hodnocení zevnějšku

Způsob hodnocení je popsán modelovou rovnicí, ve které jsou uvedeny efekty genetické a efekty chovatelského prostředí, které ovlivňují naměřenou užitkovost.

Výsledky kontroly dědičnosti jsou publikovány jako relativní plemenné hodnoty (RPH) včetně spolehlivosti jejich předpovědi. Pro stanovení relativní plemenné hodnoty je využívána standardizovaná směrodatná odchylka 10. Pokud neupravuje publikování

plemenných hodnot samostatný předpis ČSCHMS, stanovuje základní podmínky pro publikování výsledků kontroly dědičnosti Rada PK.

8.2. Relativní plemenné hodnoty, které jsou publikovány

8.2.1. Růstová schopnost

- PePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v přímém efektu
- PeRu RPH pro růst v přímém efektu
- MePP RPH pro průběh porodu a hmotnost při narození v maternálním efektu
- MeRu RPH pro růst v maternálním efektu
- PrirT RPH pro přírůstek v testu na OPB
- PrirNar RPH pro přírůstek od narození

8.2.2. Lineární hodnocení

- TR RPH pro tělesný rámec (VT – výška těla, DT – délka těla, HM - hmotnost)
- KT RPH pro kapacitu těla
- OS RPH pro osvalení
- UT RPH pro užitkový typ

Rozsah publikovaných PH může být změněn rozhodnutím Grémia Rad PK.

9. Rozsah zjišťování známých vad a zvláštností

Klub chovatelů plemene piemontese a ČSCHMS ve spolupráci s genetickou laboratoří uplatňuje taková opatření, která zajistí účinnou eliminaci genetických vad a zvláštností bez významnějšího snížení genetického zisku. Rozsah sledovaných vad a zvláštností bude rozšiřován podle potřeb v souvislosti se stupněm poznání. Přehled aktuálních genetických vad a zvláštností bude zveřejňován Radou PK.

10. Způsob vyhodnocování výsledků šlechtění plemene a kontrola realizace ŠP

Vyhodnocení realizace ŠP a porovnání dlouhodobého vývoje vyhodnocuje každoročně Rada PK ve spolupráci s ČSCHMS a navrhuje případná opatření. Výsledky zpracovává na základě dat z kontroly užitkovosti ČSCHMS. Zveřejňování je realizováno formou uzávěrky KUMP a je zveřejňováno v tištěné formě nebo ve formě umožňující dálkový přístup (na webových stránkách ČSCHMS), příp. jinou formou. ČSCHMS vypracovává souhrnnou roční zprávu o průběhu realizace ŠP.

11. Obecná ustanovení

Na tento ŠP navazuje Metodika popisu a hodnocení zevnějšku masných plemen skotu, Metodika kontroly užitkovosti skotu bez tržní produkce mléka, Metodika pro odchov a zkoušky vlastní užitkovosti býků masných plemen skotu a Certifikovaná metodika pro předpověď plemenných hodnot pro vyhodnocení vlastností polního testu u masných plemen

skotu i Certifikovaná metodika pro spolehlivost předpovědi plemenných hodnot vlastností polního testu u masných plemen skotu. Sporné případy související s tímto ŠP řeší a rozhodnutí vydává Rada PK, jejíž práva a povinnosti vyplývají ze stanov ČSCHMS.

12. Přílohy

- Růstové parametry (standarty) výšky a hmotnosti
- Obrazová příloha (fotografie)
- Řád plemenné knihy
- Seznam schválených uznaných testačních zařízení (viz bod 6.1.)

v Praze dne 10. 12. 2019

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA ŠLECHTITELSKÉHO PROGRAMU

Piemontese

plemenný býk

mladý plemenný býk

kráva s teletem

kráva s teletem

kráva s teletem

tele

RŮSTOVÉ PARAMETRY PIEMONTESE

Standard výšky

býci ve věku od 6 do 20 měsíců

body	rozpětí	
	min.	max.
1		3,4
2	3,5	3,8
3	3,9	4,2
4	4,3	4,6
5	4,7	5,0
6	5,1	5,4
7	5,5	5,8
8	5,9	6,2
9	6,3	6,6
10	6,7	

Standard výšky - býci ve věku 21 až 50 měsíců

	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50 a víc
10	144	144	144	145	145	145	146	146	146	147	147	147	148	148	148	149	149	149	150	150	151	152	152	152	153	153	153	154	154	154
9	141	141	141	142	142	142	143	143	143	144	144	144	145	145	145	146	146	146	147	147	148	149	149	149	150	150	150	151	151	151
8	139	139	139	140	140	140	141	141	141	142	143	143	144	144	144	145	145	145	146	146	146	147	147	147	148	148	148	149	149	149
7	138	138	138	139	139	139	140	140	140	141	141	141	142	142	142	143	143	143	144	144	144	145	145	145	146	146	146	147	147	147
6	136	136	136	137	137	137	138	138	138	139	139	139	140	140	140	141	141	141	142	142	142	143	143	143	144	144	144	145	145	145
5	134	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137	137	138	138	138	139	139	139	140	140	140	141	141	141	142	142	142	143	143	143
4	133	133	133	134	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137	137	138	138	138	139	139	138	139	139	139	140	140	140	141	141	141
3	131	131	131	132	132	132	133	133	133	134	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137	136	137	137	137	138	138	138	139	139	139
2	128	128	128	129	129	129	130	130	130	131	131	131	132	132	132	133	133	133	134	134	133	134	134	134	135	135	135	136	136	136

Standard výšky

jalovice ve věku od 6 do 20 měsíců

body	rozpětí	
	min.	max.
1		3,2
2	3,3	3,6
3	3,7	4,0
4	4,1	4,4
5	4,5	4,8
6	4,9	5,2
7	5,3	5,6
8	5,7	6,0
9	6,1	6,4
10	6,5	

Standard výšky - jalovice a krávy ve věku 21 až 40 měsíců

	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
10	140	141	141	141	142	142	142	142	142	143	143	143	143	143	144	144	144	144	144	145
9	137	138	138	138	139	139	139	139	139	140	140	140	140	140	141	141	141	141	141	142
8	135	136	136	136	137	137	137	137	137	138	139	139	139	139	140	140	140	140	140	141
7	134	135	135	135	136	136	136	136	136	137	137	137	137	137	138	138	138	138	138	139
6	132	133	133	133	134	134	134	134	134	135	135	135	135	135	136	136	136	136	136	137
5	130	131	131	131	132	132	132	132	132	133	133	133	133	133	134	134	134	134	134	135
4	129	130	130	130	131	131	131	131	131	132	132	132	132	132	133	133	133	133	133	134
3	127	128	128	128	129	129	129	129	129	130	130	130	130	130	131	131	131	131	131	132
2	124	125	125	125	126	126	126	126	126	127	127	127	127	127	128	128	128	128	128	129

Standard výšky - jalovice a krávy ve věku 41 až 60 měsíců

	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60 a víc
10	146	146	146	146	147	147	147	147	147	147	149	149	149	150	150	150	151	151	151	152
9	143	143	143	143	144	144	144	144	144	144	146	146	146	147	147	147	148	148	148	149
8	141	141	141	141	142	142	142	142	142	142	143	143	143	144	144	144	145	145	145	146
7	139	139	139	139	140	140	140	140	140	140	141	141	141	142	142	142	143	143	143	144
6	137	137	137	137	138	138	138	138	138	138	139	139	139	140	140	140	141	141	141	142
5	135	135	135	135	136	136	136	136	136	136	137	137	137	138	138	138	139	139	139	140
4	133	133	133	133	134	134	134	134	134	134	135	135	135	136	136	136	137	137	137	138
3	131	131	131	131	132	132	132	132	132	132	132	132	132	133	133	133	134	134	134	135
2	128	128	128	128	129	129	129	129	129	129	129	129	129	130	130	130	131	131	131	132

Standard hmotnosti - býci ve věku 6 až 28 měsíců

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
10	328	358	388	418	448	478	508	538	568	598	635	665	695	725	755	779	803	824	845	863	887	902	917
9	300	330	360	390	420	450	480	510	540	570	604	634	664	694	724	748	772	793	814	832	854	869	884
8	280	310	340	370	400	430	460	490	520	550	583	613	643	673	703	727	751	772	793	811	832	847	862
7	261	291	321	351	381	411	441	471	501	531	563	593	623	653	683	707	731	752	773	791	810	825	840
6	245	275	305	335	365	395	425	455	485	515	545	575	605	635	665	689	713	734	755	773	791	806	821
5	229	259	289	319	349	379	409	439	469	499	527	557	587	617	647	671	695	716	737	755	772	787	802
4	211	241	271	301	331	361	391	421	451	481	508	538	568	598	628	652	676	697	718	736	752	767	782
3	190	220	250	280	310	340	370	400	430	460	486	516	546	576	606	630	654	675	696	714	728	743	758
2	162	192	222	252	282	312	342	372	402	432	455	485	515	545	575	599	623	644	665	683	695	710	725

Standard hmotnosti - býci ve věku 29 až 50 měsíců

	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50 a víc
10	929	941	950	959	965	971	976	986	989	992	995	998	1001	1004	1007	1010	1013	1016	1019	1022	1025	1028
9	896	908	917	926	932	938	943	951	954	957	960	963	966	969	972	975	978	981	984	987	990	993
8	874	886	895	904	910	916	920	927	930	933	936	939	942	945	948	951	954	957	960	963	966	969
7	852	864	873	882	888	894	898	904	907	910	913	916	919	922	925	928	931	934	937	940	943	946
6	833	845	854	863	869	875	880	884	887	890	893	896	899	902	905	908	911	914	917	920	923	926
5	814	826	835	844	850	856	861	864	867	870	873	876	879	882	885	888	891	894	897	900	903	906
4	794	806	815	824	830	836	840	842	845	848	851	854	857	860	863	866	869	872	875	878	881	884
3	770	782	791	800	806	812	816	817	820	823	826	829	832	835	838	841	844	847	850	853	856	859
2	737	749	758	767	773	779	784	782	785	788	791	794	797	800	803	806	809	812	815	818	821	824

Standard hmotnosti - jalovice a krávy ve věku 6 až 33 měsíců

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
10																												
	249	270	292	316	334	349	365	390	402	413	423	439	449	458	468	477	486	495	504	513	528	536	544	550	556	562	568	574
9																												
	233	254	276	299	317	332	348	368	380	391	401	417	427	436	446	455	464	473	482	491	504	512	520	526	532	538	544	550
8																												
	223	244	266	287	305	320	336	353	365	376	386	402	412	421	431	440	449	458	467	476	488	496	504	510	516	522	528	534
7																												
	213	234	256	275	293	308	324	339	351	362	372	388	398	407	417	426	435	444	453	462	472	480	488	494	500	506	512	518
6																												
	204	225	247	265	283	298	314	326	338	349	359	375	385	394	404	413	422	431	440	449	458	466	474	480	486	492	498	504
5																												
	195	216	238	255	273	288	304	313	325	336	346	362	372	381	391	400	409	418	427	436	444	452	460	466	472	478	484	490
4																												
	186	207	229	244	262	277	293	300	312	323	333	349	359	368	378	387	396	405	414	423	429	437	445	451	457	463	469	475
3																												
	175	196	218	231	249	264	280	284	296	307	317	333	343	352	362	371	380	389	398	407	412	420	428	434	440	446	452	458
2																												
	159	180	202	214	232	247	263	262	274	285	295	311	321	330	340	349	358	367	376	385	388	396	404	410	416	422	428	434

Standard hmotnosti - jalovice a krávy ve věku 34 až 61 měsíců

	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61 a víc
10																												
	580	585	591	595	600	604	609	614	625	630	634	639	643	648	653	657	662	666	671	675	680	685	689	694	698	703	707	712
9																												
	556	561	567	571	576	580	585	590	598	603	607	612	616	621	626	630	635	639	644	648	653	658	662	667	671	676	680	685
8																												
	540	545	551	555	560	564	569	574	580	585	589	594	598	603	608	612	617	621	626	630	635	640	644	649	653	658	662	667
7																												
	524	529	535	539	544	548	553	558	563	568	572	577	581	586	591	595	600	604	609	613	618	623	627	632	636	641	645	650
6																												
	510	515	521	525	530	534	539	544	548	553	557	562	566	571	576	580	585	589	594	598	603	608	612	617	621	626	630	635
5																												
	496	501	507	511	516	520	525	530	533	538	542	547	551	556	561	565	570	574	579	583	588	593	597	602	606	611	615	620
4																												
	481	486	492	496	501	505	510	515	517	522	526	531	535	540	545	549	554	558	563	567	572	577	581	586	590	595	599	604
3																												
	464	469	475	479	484	488	493	498	498	503	507	512	516	521	526	530	535	539	544	548	553	558	562	567	571	576	580	585
2																												
	440	445	451	455	460	464	469	474	471	476	480	485	489	494	499	503	508	512	517	521	526	531	535	540	544	549	553	558